

Nr 43

Av herr **Björkänge m. fl.**, om översyn av gällande bestämmelser rörande beskattning av vinst vid överlåtelse av rörelse.

Den vid försäljning av rörelse uppkomna vinsten på grund av under verksamhetens gång förvärvad goodwill och dolda reserver i form av lager och anläggningstillgångar beskattas vanligen under tillämpning av förordningen av den 30 november 1951 angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst. Konsekvenserna av en beskattning enligt dessa nu gällande grunder har emellertid visat sig i många fall klart otillfredsställande.

Det stora flertalet rörelseidkare inom detaljhandeln liksom inom hantverket och småindustrien driver sina rörelser i form av enskild firma. Det rör sig här om ett mycket stort antal rörelseidkare, uppskattningsvis understiger deras antal icke 140 000. Inom en så talrik företagargrupp är det helt naturligt att ett stort antal företag per år byter ägare. Det sker givetvis en rätt betydande avgång av företagare, som på grund av ålder eller hälsoskäl drar sig tillbaka. Det sker vidare en rätt betydande omsättning av företag på grund av att vederbörande ägare önskar inköpa ett större företag i samma bransch eller byta verksamhetsområde.

Denna ständigt fortgående process är av avgörande betydelse för näringslivets rätta funktionssätt och möjlighet till anpassning till nya krav och förhållanden. Ur samhällets synpunkt bör följaktligen inte möjligheterna till köp och försäljning av rörelser försvåras utan tvärtom underlättas. Man bör i detta sammanhang även uppmärksamma de enskilda företagens sociala funktion. Det är ett mycket vanligt för att inte säga allmängiltigt förhållande att ägare till mindre rörelse i denna plöjer tillbaka vinster och att vederbörandes sparande tar sig uttryck i ett successivt förbättrande av rörelsen. På detta sätt löses även pensionsfrågan och den värdestegring som en rörelse genom ägarens målmedvetna arbete och sparande undergått representerar vanligen i mycket betydande grad vederbörandes pensionsreserv. Med hänsyn till den skattemässiga behandlingen av avsättningar till pensionsfond eller premier till pensionsförsäkring är det givetvis ett rättvisekrav att behandlingen av pensionsreserver av ovannämnda karaktär inte blir oförmånligare.

Teoretiskt kan man givetvis tänka sig att den rörelseidkare som önskar dra sig tillbaka från aktiv förvärvsverksamhet placerar hela eller en del av det med rörelsens försäljning frigjorda kapitalet i en pensionsförsäkring. I praktiken stöter detta emellertid ofta på stora svårigheter. Dels lägger

ålder och hälsotillstånd ofta hinder i vägen för teckning av försäkring och dels omöjliggör kreditrestriktionerna ofta att den tillträdande köparen betalar rörelsen kontant.

De med försäljning av rörelse förenade skattekonsekvenserna har onekligen något lindrats genom den ovan nämnda förordningen om beräkning av skatt för ackumulerad inkomst. Penningvärdets försämring har emellertid bidragit till att i viss mån urholka förordningens skattelindrade effekt. Ur skattesynpunkt medför dessutom den omständigheten att få köpare på grund av kreditrestriktionerna har möjlighet att likvidera köpet kontant en alltför hård belastning för säljaren. Vanligen lämnas revers på en väsentlig del av köpeskillingen. Ofta är dessa reverser inte förenade med särskild säkerhet och ofta visar amorteringarna en benägenhet att sträckas ut under en betydande tidsrymd. Säljaren av en rörelse kan under dylika förhållanden komma i en rätt besvärlig situation, eftersom skatt måste erläggas kontant och inom en relativt kort tidsrymd, som i regel är väsentligt kortare än köparens amorteringstid. Förordningen för beräkning av skatt för ackumulerad inkomst lämnar i denna situation uppenbarligen inte den möjlighet till skattelindring som vore berättigad.

Ovannämnda konsekvenser är betänkliga även ur den synpunkten att de försvårar eller hindrar en normal utveckling inom näringslivet, som förutsätter största möjliga frihet för de enskilda företagen att disponera det i rörelserna nedlagda kapitalet.

Under hänvisning till det ovan anförda hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta, att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om snabb översyn samt förslag om ändringar i gällande bestämmelser till beskattning av vinst vid överlåtelse av rörelse i enlighet med motionens syfte.

Stockholm den 20 januari 1960

Karl Björkänge

Harald Johnsson

Emil Elmwall

Gustaf Svensson

Fridolf Jansson

Henry Brandt

i Vä

i Benestad